

Aanvullende module Leefstijlmonitor Bewegen en Ongevallen 2021

Onderzoeksdocumentatie

Auteurs:

Frank Engelen (CBS)

Anouk Roberts (CBS)

Christianne Hupkens (CBS)

Boukje Janssen (CBS)

Projectnummer 305320 Leefstijlmonitor
Dataverzameling (DVZ)
30 mei 2022

kennisgeving De in dit rapport weergegeven opvattingen zijn die van de auteurs en komen niet noodzakelijk overeen met het beleid van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Inhoudsopgave

1.	Steekproefontwerp	4
1.1	Randvoorwaarden	4
1.2	Doelpopulatie	6
1.3	Doelgroepgerichte optimalisatie	7
1.4	Steekproeftrekking en -bewerking	10
1.5	Van herbenaderbare cawi-nonrespons naar cati- en capi-uitzet	11
2.	Vragenlijstontwerp.....	12
3.	Benaderingsstrategie	14
3.1	Waarneemstrategie	14
3.2	Brieven en folder	16
3.3	Verhuizers	17
3.4	Dataverzameling in de Bijlmer en op de Waddeneilanden	17
4.	Uitvoering veldwerk	18
4.1	Aanpassingen onderzoeksopzet	18
4.2	Maatregelen aan-huis waarneming Covid19 pandemie	20
4.3	Veldwerkresultaten	22
5.	Bijlage I – Benaderingsstrategie.....	32
5.1	Benaderingsstrategie internetwaarneming	32
5.2	Benaderingsstrategie telefonische waarneming	32
5.3	Benaderingsstrategie aan-huis waarneming	32

1. Steekproefontwerp

Voor LSM-A 2021 wordt een steekproefontwerp opgesteld. Binnen het CBS is de shared service Steekproeven van de sector Ontwerp van Dataverzameling (DVO) verantwoordelijk hiervoor.

1.1 Randvoorwaarden

Bij het ontwerp van het onderzoeksdesign is uitgegaan van de volgende randvoorwaarden:

1. Het veldwerk wordt doorlopend uitgevoerd. De veldwerkperiode van iedere module loopt steeds één heel kalenderjaar. In januari van elk nieuw jaar schakelen de vragenlijsten qua inhoud over naar de nieuwe module. Het veldwerk van de module Bewegen en Ongevallen wordt uitgevoerd in januari tot en met december 2021.
2. De waarneemstrategie bestaat uit internetwaarneming, mogelijk gevolgd door telefonische (cati) of aan-huis (capi) herbenaderingen van de internet non-respons, afhankelijk van het telefoonbezit en het al dan niet doelgroepgericht uitgedund worden van een steekproefpersoon.
3. Steekproefpersonen ontvangen een aanschrijfbrief en een folder met het verzoek om de vragenlijst via internet in te vullen. In de brief zijn een inlogcode en een gebruikersnummer opgenomen. Daarnaast wordt in de aanschrijfbrief ingegaan op het doel van het onderzoek. Degenen die naar aanleiding van de aanschrijfbrief niet responderen krijgen maximaal twee keer een rappelbrief. De aanschrijf- en rappelbrieven worden verstuurd met 48/72-uurs niet kritische post. Personen die naar aanleiding van één van de brieven via de CBS-helppes hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek, worden niet als potentieel voor de telefonische of aan-huis waarneming aangewezen.
4. De doelpopulatie verschilt per jaar, afhankelijk van het thema van de betreffende module. De doelpopulatie voor de module Bewegen en Ongevallen (2021) bestaat uit de in Nederland woonachtige personen van 0 jaar of ouder die deel uitmaken van particuliere huishoudens. De institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, en personen die niet zijn geregistreerd als ingezetene in de Basisregistratie Personen (BRP) worden voor geen enkele module in dit onderzoek benaderd.
5. Voor de onderzoeksjaren 2021 en 2022 zullen de steekproefontwerpen voor respectievelijk 2019 en 2020 als basis gelden; zij zullen worden geüpdatet naar de dan geldende responskansen.
6. Voor de Leefstijlmonitor wordt een personensteekproef getrokken.
7. De linker grens van het 95%-betrouwbaarheidsinterval van het verwacht aantal responsen is ten minste 10.000. Er is sprake van een resultaatverplichting.
8. Per module/uitvoeringsjaar zijn oversamplings naar leeftijdsklasse afgesproken met de volgende responswensen als grondslag:
 - a. module Bewegen en Ongevallen (2019 en 2021): 1.550 responsen elk in de leeftijdsklasse 0-11 jaar en 12-17 jaar;
 - b. module Roken, Alcohol en Druggebruik (2020 en 2022): 3.300 responsen in de leeftijdsklasse 20-34 jaar.Bij het steekproefontwerp zullen deze wensen als eisen worden behandeld, maar er zal niet op worden gemonitord of gestuurd.
9. De precieze uitzet en responskansen worden bij het opstellen van het steekproefontwerp en het onderzoeksdesign bepaald. Hierbij wordt gekeken naar de meest recente realisaties van responskansen per mode en telefoonbezit. Uitgangspunt is dat de omvang van de cawi-steekproef voor een geheel uitvoeringsjaar niet boven de 22.000 eenheden uitkomt. Indien

noodzakelijk kan in overleg met de opdrachtgever de initiële uitzet worden verhoogd. Voor de module Bewegen en Ongevallen (2021) is in overleg met de opdrachtgever de uitzet verhoogd tot 23.064 eenheden.

10. De steekproef voor iedere module/uitvoeringsjaar wordt in twaalf porties uitgezet. De steekproefporties worden rondom de overgang van kalenderjaren en modules volledig uitgebaat. Door de verschillen in de doelpopulatie per module ontstaat er jaarlijks een zogenaamd schakeleffect. Hiervoor zal in het steekproefontwerp worden gecorrigeerd.
11. De steekproeven worden verrijkt met telefoonnummers. Voor het verrijken van de steekproeven met telefoonnummers worden externe partners ingeschakeld.
12. Vanaf uitvoeringsjaar 2019 wordt doelgroepgerichte herbenadering van cawi non-respondenten toegepast. Dit houdt in dat de doelpopulatie op basis van geschatte responskansen wordt opgedeeld in groepen die onderling verschillende herbenaderingsstrategieën ondergaan. Cawi non-respondenten uit groepen met een hoger responspercentage via cawi zullen een kleinere kans krijgen om door te stromen naar de cati of capi herbenadering. Het uiteindelijke doel is een zoveel als mogelijk gelijk responspercentage over alle modes van waarneming voor elke doelgroep. Dit leidt tot vermindering van spreiding in responskansen door minimalisatie van de variatiecoëfficiënt van de responskans, wat een maat is voor de representativiteit van de respons ten opzichte van de populatie. Dit wordt gedaan met door CBS geschreven programmatuur, waarmee binnen een gesteld budget een optimaal steekproefontwerp gemaakt kan worden.
13. Uit de herbenaderbare cawi-non-respons wordt een selectie gemaakt die daadwerkelijk wordt herbenaderd. Naar verwachting wordt effectief 51,5% van de herbenaderbare cawi-non-respons selectief uitgedund en niet herbenaderd. De steekproeven voor de telefonische herbenadering worden daarnaast zodanig uitgedund dat iedere maand een zelfde aantal adressen wordt aangeboden aan de telefonische waarneming. Hetzelfde wordt gedaan voor de aan-huis waarneming.
14. Om de respons te verhogen worden onconditionele incentives ingezet. Concreet ontvangen respondenten een VVV-cadeaukaart ter waarde van 5 euro die bij de aanschrijfbrief wordt ingesloten.
15. Het CBS, RIVM en de voor een betreffende module relevante partijen uit het Consortium stellen in onderling overleg de inhoud van de vragenlijsten en de vraagformuleringen vast. Hierbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met eventuele eerder gebruikte vraagformuleringen van zowel het CBS als eigen onderzoeken van de partijen.
16. Voor uitvoeringsjaren 2020 tot en met 2022 is een afspraak gemaakt van maximaal 200 uur vragenlijstontwerp en maximaal 100 uur vragenlijstbouw per uitvoeringsjaar / module.
17. De gemiddelde duur van de vragenlijst bedraagt maximaal 30 minuten in de aan-huis (capi) mode en 25 minuten in de telefonische (cati) mode.
18. Ten behoeve van dit onderzoek zullen alle (nieuwe) interviewers die worden ingezet een instructie via E-Learning, een schriftelijke handleiding en een factsheet ontvangen. Daarnaast zijn alle interviewers specifiek getraind in het verkrijgen van medewerking van respondenten.
19. Het CBS en het RIVM hebben voor uitvoeringsjaar 2019 aanschrijf- en rappelbrieven opgesteld waarin wordt aangegeven dat het CBS en het RIVM samenwerkingspartners zijn in het onderzoek. Aanpassingen in deze brieven in latere jaren behoeven goedkeuring van beide partijen.
In de aanschrijfbrief wordt vermeld dat het om een gezamenlijk onderzoek gaat waarbij het CBS de verzamelde gegevens aanvult met enkele reeds bij het CBS aanwezige variabelen (informed consent).
20. Interviews worden afgenomen in de Nederlandse taal.

21. Indien kinderen tot de doelpopulatie van een module behoren (2019 en 2021), worden daarbij de richtlijnen gevolgd die het CBS hanteert voor het benaderen van kinderen. Voor kinderen onder de 12 jaar wordt uitgegaan van proxy beantwoording door de ouders of verzorgers. Voor kinderen van 12 t/m 15 jaar wordt toestemming gevraagd aan de ouders of verzorgers.
22. De verzamelde data wordt na afloop gewogen. De weegfactoren worden samen met verrijkingen uit registers aan het definitieve bestand toegevoegd. Tevens wordt een non-respons- en plausibiliteitsanalyse uitgevoerd.
23. Het RIVM ontvangt maandelijks een standaard voortgangsoverzicht met daarin de veldwerkresultaten per mode en totaal.
24. Bij tegenvallende veldwerkresultaten wordt in overleg met het RIVM gezocht naar herstel- of respons bevorderende maatregelen.
25. Op de CBS-website komt informatie over dit onderzoek voor respondenten. Tevens zijn medewerkers van de CBS-helpdesk geïnstrueerd, zodat zij vragen van respondenten kunnen beantwoorden en hen op weg kunnen helpen waar nodig.
26. In de vragenlijst wordt met standaard CBS-vragen gevraagd naar de opleiding van de respondent. Het CBS zal op basis van de gegeven antwoorden komen tot classificatie/afleiding van opleiding op 2 digit-niveau.
27. Antwoorden op de vragen naar welke sporten respondenten beoefenen worden door het CBS getypeerd. Antwoorden op de overige open vragen in de vragenlijst worden niet door het CBS getypeerd.
28. De respons zal worden verrijkt met de volgende variabelen:
 - Herkomst (autochtoon, westerse allochtoon, niet-westerse allochtoon);
 - Leeftijd van de onderzoekspersoon op enquêtedatum;
 - Geslacht;
 - Burgerlijke staat;
 - Samenstelling huishouden;
 - een regionale variabele;
 - Stedelijkheid;
 - Sociaal economische categorie van de persoon;
 - Gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen (in kwintielen).
 In de aanschrijfbrief wordt hier naar verwezen. Hiermee is de doelbinding gewaarborgd.
29. Het definitieve bestand wordt op uiterlijk 1 april volgend op het onderzoeksjaar opgeleverd. Ook wordt van ieder onderzoeksjaar een beveiligd (controlled circulation) bestand opgeleverd.
30. Het CBS zal een microbestand maken en geschikt maken voor Remote Access (RA). Het RA-bestand bevat ook variabelen die het RIVM en andere consortiumpartijen aanleveren. Gebruik van het bestand door derden geschiedt via Remote Access of via On Site Werken. Kosten voor de toegang tot de RA-omgeving van het CBS zijn niet inbegrepen en zullen derhalve separaat worden gefactureerd conform de/het vigerende RA-voorwaarden en beleid van het CBS.
31. Ook wordt het bestand op een standaard wijze (generiek) statistisch beveiligd tot CCF (Controlled Circulation File).

1.2 Doelpopulatie

De doelpopulatie van LSM-A bestaat in 2021 uit alle in Nederland woonachtige personen (0+) die deel uitmaken van een particulier huishouden. Dit wordt geoperationaliseerd als al die personen die zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) en die niet behoren tot de institutionele bevolking (i.e. personen in inrichtingen, instellingen, of tehuizen).

1.3 Doelgroepgerichte optimalisatie

Net als in voorgaande jaren zal de cawi-nonrespons doelgroepgericht cati/capi-herbenaderd worden. Dit houdt in dat de doelpopulatie wordt opgedeeld in groepen die onderling verschillende herbenaderstrategieën ondergaan: groepen met een goede cawi-respons zullen minder of niet worden herbenaderd, en groepen met een slechtere cawi-respons juist meer. Doel daarvan is een verbetering van de representativiteit van de respons ten opzichte van de populatie door vermindering van de spreiding in responskansen; de variatiecoëfficiënt van de responskansen is een maat daarvoor.

Bij de opdeling van de doelpopulatie in geschikte subgroepen is gebruik gemaakt van drie variabelen: een herkomstvariabele welke (autochtone) Nederlanders van personen met een migratieachtergrond onderscheidt; het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen ingedikt in kwintielen met onbekende inkomens in de laagste categorie; en een indikking van leeftijd in acht categorieën (0-11 jaar, 12-17, 18-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-74, en 75+). De uitkruising van deze variabelen verdeelt de doelpopulatie in tachtig groepen, en op basis van de realisaties bij LSM-A in 2019 zijn voor al die groepen (non)responskansen bepaald. Vervolgens is de programmatuur voor doelgroepgerichte optimalisatie toegepast met die volledige uitkruising als doelgroepenindeling, wat heeft geresulteerd in meerdere verschillende herbenaderstrategieën. Voor elk van die resultaten zijn daarna groepen met vergelijkbare herbenaderstrategieën samengevoegd, om te komen tot kleinere aantallen doelgroepen, wat het uiteindelijke ontwerp ook praktisch uitvoerbaar maakt. Met de meest veelbelovende resulterende indelingen zijn vervolgens weer optimale scenario's bepaald, en er is gekozen voor het ontwerp met de clustering in tien subgroepen uit tabel 1.3.1.

Tabel 1.3.1: Doelgroepen bij herbenadering van cawi-nonrespons, LSM-A 2021

		huishoudens- inkomen	leeftijdsbereik						
			0-11	12-17	18-34	35-44	45-54	55-64	65-74
personen met migratieacht.	kwintiel 1 + NA	3	4	1	1	1	2	2	2
	kwintiel 2	4	6	1	1	2	4	5	3
	kwintiel 3	5	6	1	1	2	4	6	4
	kwintiel 4	8	8	2	2	3	7	10	6
	kwintiel 5	9	8	4	3	4	10	10	8
autochtoon Nederlanders	kwintiel 1 + NA	6	6	3	4	4	6	5	4
	kwintiel 2	9	8	5	7	6	9	8	6
	kwintiel 3	10	10	5	9	8	10	10	7
	kwintiel 4	10	10	6	9	10	10	10	8
	kwintiel 5	10	10	7	8	10	10	10	9

De variatiecoëfficiënt van de responskans is geminimaliseerd onder de volgende randvoorwaarden:

- Een eis van 10.000 responsen in totaal, en de wens van 1.550 responsen in elk van de leeftijds-
klassen 0-11 jaar en 12-17 jaar. De responseis is geoperationaliseerd als een linkergrens aan
het 95%-betrouwbaarheidsinterval van het verwachte totale aantal responsen groter dan
10.000. In de berekeningen zijn ook de twee responswensen behandeld als responseisen, wat
betekent dat deze zijn geoperationaliseerd als linkergrenzen aan de 95%-
betrouwbaarheidsintervallen van de verwachte aantallen responsen in elk van beide
leeftijdsklassen groter dan 1.550;
- Een veldwerkbudget van 415k€, en kosten van 6,4€ per cawi-element, 18,7€ per cati-element,
en 74,2€ per capi-element;

- Bovengrenzen per doelgroep aan de percentages cati-herbenadering, gegeven de verwachte beschikbaarheid van telefoonnummers per subgroep van de doelpopulatie; en
- Onderling verschillende steekproef fracties tussen de strata 0- t/m 11-jarigen, 12- t/m 17-jarigen, en 18-plussers, maar aselechte cawi-uitzet erbinnen (om aan responswensen te kunnen voldoen).

Het resultaat van de minimalisatie is een design met:

- een cawi-uitzet van 23.059 elementen, en relatieve steekproef fracties van respectievelijk 0,525, 1,000, en 0,362 in de leeftijdsklassen 0-11 jaar, 12-17, en ≥ 18 ; en
- herbenader fracties per mode per doelgroep zoals gegeven in tabel 1.3.2, en cati- en capi-uitzetten van 4.195 en 2.543 elementen.

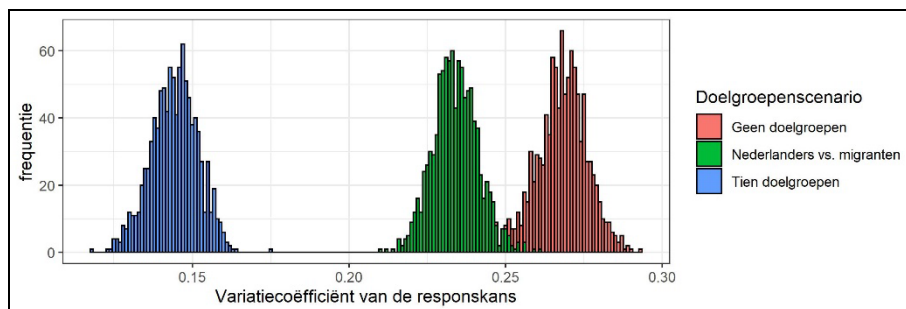
De minimale theoretische waarde van de variatiecoëfficiënt van de responskans die met dit design wordt behaald bedraagt 0,1239. Voor de eenvoud zijn de uitzetomvangingen naar veelvoud van 12 afgerond: 23.064 cawi, 4.188 cati, en 2.544 capi. De gewogen gemiddelde relatieve steekproef fractie bedraagt 0,426, waaruit blijkt dat de leeftijdsklassen 0-11 jaar en 12-17 met verschillende factoren worden oververtegenwoordigd, en 18-plussers juist worden ondervertegenwoordigd.

Tabel 1.3.2: Doelgroepgerichte herbenadering; de verwachte (ongewogen) responspercentages en gewenste herbenader fracties, naar mode en doelgroep, LSM-A 2021

	populatie-aandeel	responskansen			herbenader fracties			Σ		
		p _{cawi}	p _{cati}	p _{capi}	cati	capi				
1	8,5%	1	14,0%	10,6%	24,4%	1	0,0%	100,0%	100,0%	1
2	4,1%	2	17,1%	17,1%	28,1%	2	13,7%	86,3%	100,0%	2
3	4,7%	3	21,3%	18,5%	40,7%	3	60,6%	38,1%	98,7%	3
4	6,1%	4	24,4%	23,7%	38,3%	4	68,4%	19,5%	87,9%	4
5	7,3%	5	29,5%	24,0%	36,3%	5	66,4%	9,8%	76,2%	5
6	11,4%	6	29,0%	30,9%	43,3%	6	67,7%	0,0%	67,7%	6
7	7,2%	7	35,6%	27,5%	33,4%	7	47,0%	0,0%	47,0%	7
8	9,3%	8	38,0%	33,7%	40,8%	8	31,6%	0,0%	31,6%	8
9	7,7%	9	40,0%	33,5%	42,4%	9	23,3%	0,0%	23,3%	9
10	33,7%	10	47,8%	32,9%	46,8%	10	0,0%	0,0%	0,0%	10

De hiervoor genoemde variatiecoëfficiënt is berekend zonder rekening te houden met steekproef- en responsfluctuaties, of het feit dat uitzet- en responsaantallen in de praktijk geheeltallig zullen moeten zijn. Om een realistische uitspraak te kunnen doen over de te verwachten variatiecoëfficiënt zijn 1.000 simulaties uitgevoerd. De hierbij gerealiseerde variatiecoëfficiënten liggen tussen 0,118 en 0,175, met een gemiddelde van 0,144. Ter illustratie van het effect van doelgroepgerichte inzet van cati en capi zijn ook designs bepaald en gesimuleerd voor de scenario's met slechts één doelgroep (aselechte uitdunning), en met de twee doelgroepen 'Nederlanders' en 'niet-Nederlanders' (vergelijkbaar met de situatie van voor 2019). In figuur 1.3.1 zijn de simulatieresultaten grafisch weergegeven.

Figuur 1.3.1: Verdelingen van gerealiseerde variatiecoëfficiënten bij 1.000 simulaties per scenario, LSM-A 2021

Met het berekende design kunnen verwachtingen worden gegeven van uitzet- en responsaantallen per doelgroep per mode (zie tabel 1.3.3). In de praktijk zullen maandelijks 1.922 personen voor cawi worden benaderd, en 561 cawi non-respondenten worden herbenaderd (349 voor cati, en 212 voor capi); daarbij zal niet worden gestuurd op leeftijd, dus met uitzondering van de dikgedrukte totalen zijn de gegevens in tabellen 1.3.4a en 1.3.4b allemaal schattingen.

Tabel 1.3.3: Verwachte uitzet- en responsaantallen, naar mode en doelgroep, LSM-A 2021

	uitzetaantallen				responsaantallen				responstotaal		
	cawi	cati	capi		cawi	cati	capi		#	%	
1	1.675	0	1.399	1	234	0	342	1	576	34,4%	1
2	811	87	552	2	138	15	155	2	308	38,0%	2
3	1.004	461	291	3	213	85	118	3	416	41,4%	3
4	1.442	704	202	4	352	167	77	4	596	41,3%	4
5	1.543	676	100	5	456	163	36	5	655	42,4%	5
6	2.749	1.237	0	6	798	381	0	6	1.179	42,9%	6
7	1.414	401	0	7	504	111	0	7	615	43,5%	7
8	2.254	407	0	8	856	138	0	8	994	44,1%	8
9	1.636	215	0	9	654	72	0	9	726	44,4%	9
10	8.536	0	0	10	4.082	0	0	10	4.082	47,8%	10
Σ	23.064	4.188	2.544	Σ	8.287	1.132	728	Σ	10.147	44,0%	Σ

Tabel 1.3.4a: Verwachte uitzet- en responsaantallen, naar mode en leeftijdsklasse, LSM-A 2021

leeftijdsklasse	0-11 jaar	12-17	≥ 18 jaar	Σ
cawi-uitzet	3.559	3.710	15.795	23.064
cawi-respons	1.375	1.437	5.475	8.287
cati-uitzet	527	575	3.086	4.188
cati-respons	148	145	839	1.132
capi-uitzet	172	61	2.311	2.544
capi-respons	85	28	615	728
respons totaal	1.608	1.610	6.929	10.147

Tabel 1.3.4b: Verwachte responskansen en herbenaderfracties per mode, naar leeftijdsklasse, LSM-A 2021

leeftijdsklasse	ongewogen responskansen			effectieve herbenaderfracties		
	p _{cawi}	p _{cati}	p _{capi}	cati	capi	totaal
0-11 jaar	38,6%	28,0%	49,4%	25,5%	8,3%	33,8%
12-17 jaar	38,7%	25,2%	45,4%	26,7%	2,8%	29,5%
≥18 jaar	34,7%	27,2%	26,7%	32,0%	23,9%	55,9%
totaal	35,9%	27,0%	28,7%	30,2%	18,3%	48,5%

1.4 Steekproeftrekking en -bewerking

Voor LSM-A worden maandelijks steekproeven getrokken uit het personensteekproefkader dat wordt gebruikt voor CBS-onderzoeken met waarnemingsbegin in 2021; dit kader is afgeleid uit de BRP en bevat circa zeven procent van de Nederlandse bevolking. De steekproeven worden getrokken volgens een gestratificeerd tweetrapsontwerp, waarbij in de eerste trap per coropgebied systematisch gemeenten worden geselecteerd met kansen evenredig aan hun inwoneraantallen; tevens wordt voor elke geselecteerde gemeente het aantal te trekken personen berekend. Dit gewenste aantal bedraagt in beginsel voor iedere gemeente één; voor zelfselecterende gemeenten is dat aantal echter het product van steekproeffractie en inwoneraantal. De tweede trap is een aselechte steekproef van personen uit de doelpopulatie in de geselecteerde gemeenten, met omvang per gemeente zoals vastgesteld in de eerste trap. Zo heeft iedere persoon in de intersectie van doelpopulatie en steekproefkader bij benadering dezelfde kans om in de steekproef terecht te komen.

Uit de getrokken steekproeven worden tijdens de zogeheten screening die personen verwijderd wier adresgegevens onvolledig of onbruikbaar zijn, of die wonen op een adres dat ofwel in een relevante¹ screeningsbak voorkomt, ofwel behoort tot die van de institutionele bevolking. De adressen van alle na screening resterende personen worden in de screeningsbakken geplaatst, om daarin zo min mogelijk selectiviteit te introduceren. De verwachte screeningsuitval bedraagt 3,4%, met iets minder uitval onder 18-plussers, en iets meer uitval onder jongeren; dit hangt onder meer samen met de huishoudgrootte, die bij jongeren gemiddeld genomen groter is. Vanwege de onzekerheid van deze verwachting, wordt hier verder gerekend met een maximale screeningsuitval van 7 procent.

In de cawi-uitzet worden jongeren met verschillende factoren oververtegenwoordigd. De steekproeffractie is het grootst in leeftijdsklasse 12-17 jaar, namelijk $1 / 0,428 = 2,347$ keer het gemiddelde. Om deze oververtegenwoordiging te accommoderen én naar verwachting voldoende eenheden voor uitzet beschikbaar te hebben na screening, worden voor LSM-A steekproeven getrokken van $2,347 / 0,93 = 2,524$ keer de gewenste uitzetomvang: i.e. steekproeven van 4.851 personen.

Na screening wordt de steekproef gesorteerd op leeftijd (op de eerste van de maand van cawi-uitzet), postcode, huisnummer, etc., waarna systematisch 48,0% van de personen in leeftijdsklasse 0-11 jaar en 64,4% van de personen in leeftijdsklasse ≥18 jaar worden verwijderd. Uit de resterende personen worden vervolgens systematisch 1.922 personen voor uitzending

¹ De steekproeven voor LSM-A worden gescreend met alle steekproeven uit dezelfde periode, en de steekproeven van de kleinere onderzoeken (naast LSM-A o.a. GE, SAM, CCO) uit de voorgaande twaalf maanden. Het is mogelijk dat een huisgenoot een maand eerder of later voor deelname aan bijvoorbeeld de EBB of ODIN wordt benaderd.

geselecteerd. Indien na de uitdunning ten behoeve van de oversampling geen 1.922 personen beschikbaar zijn, dan wordt de selectie door systematische selectie aangevuld uit de net verwijderde personen (gesorteerd op leeftijd, postcode, huisnummer, etc.). De insluitgewichten verhouden zich daarmee als 191 (0-11 jaar) staat tot 100 (12-17) staat tot 276 (≥ 18). Zie tabel 1.4.1 voor de uitwerking van trekking en bewerking.

Tabel 1.4.1: Steekproefaantallen per maand, naar leeftijdsklasse, LSM-A 2021

leeftijdsklasse	0-11 jaar	12-17 jaar	≥ 18 jaar	Σ
populatie (1 januari 2020)	2.147.984	1.176.150	13.824.588	17.148.722
te trekken (vast)	-	-	-	4.851
getrokken (verwacht)	608	333	3.910	-
screeningsuitval (schatting)	3,9%	4,8%	3,2%	3,4%
beschikbaar (verwacht)	584	317	3.785	4.686
reductiefactor	0,480	0,000	0,644	0,580
na reductie t.b.v. OS (verw.)	303	317	1.349	1.969
cawi-uitzet (verwacht/ vast)	296	309	1.317	1.922
relatieve steekproeffractie	1,230	2,344	0,850	1,000

1.5 Van herbenaderbare cawi-nonrespons naar cati- en capi-uitzet

Voor alle porties zullen na afronding van de cawi-waarneming de telefonisch (cati) of aan-huis (capi) te herbenaderen personen uit de herbenaderbare cawi-nonrespons worden geselecteerd. Dit gebeurt volgens de standaardoperationalisering van doelgroepgerichte herbenadering bij onderzoeken met benaderstrategie cawi-cati/capi, om tot cati- en capi-uitzetten van **349** resp. **212** personen te komen (zie [3] *recept doelgroepenherbenadering*, A. Kierkels).

2. Vragenlijstontwerp

Voor LSM-A 2021 wordt een elektronische vragenlijst gebruikt voor de internetwaarneming, de telefonische waarneming en de aan-huis waarneming. Binnen het CBS is het team Onderzoeksontwerp van de sector Ontwerp van Dataverzameling (DVO) verantwoordelijk hiervoor.

De vragenlijst is voor zover mogelijk voor alle modes hetzelfde, met dien verstande dat de layout en de aanwijzingen voor de interviewer (cati, capi) of respondent (cawi) per mode verschillend zijn. Het vragenlijstontwerp wordt door middel van een review en vragenlijstschema's² door de ontwikkelaar afgestemd met het RIVM en VeiligheidNL. De vragenlijst wordt in Blaise 4.8 geprogrammeerd, de door het CBS ontwikkelde software voor elektronische vragenlijsten.

Evenals in 2019, is in de LSM-A 2021 de module Bewegen en Ongevallen opgenomen. Deze module is aangeleverd door het RIVM en VeiligheidNL. De vragen van deze module bestaan uit reguliere vragen van de Gezondheidsenquête aangevuld met verdiepvragen.

In de Leefstijlmonitor 2021 zijn de volgende blokken opgenomen:

1. Huishoudbox
2. Standaardblok Betaald Werk
3. Standaardblok Onderwijs
4. Aard van het werk
5. Ervaren gezondheid
6. Beperkingen
7. BrillHoor
8. Werkverzuim
9. Medische consumptie
10. Lengte en gewicht
11. Beweeggedrag kinderen van 0 t/m 3 jaar
12. Beweeggedrag kinderen van 4 t/m 11 jaar
13. Bewegen
14. Sport
15. Elektrisch fietsen (*geheel nieuw blok*)
16. Sedentair gedrag
17. Ongevallen
18. Corona gedrag (*geheel nieuw blok*)
19. Onderwijs ouders/verzorgers

De belangrijkste/grootste wijzigingen ten opzichte van de vragenlijst LSM-A 2019 betreffen:

- Het blok 'Elektrisch fietsen' is nieuw toegevoegd.
- Het blok 'Corona gedrag' is nieuw toegevoegd. *Let op:* op basis van een extra stuurvariabele in de steekproef wordt bepaald of dit blok al dan niet gesteld wordt aan respondenten. Gezien de huidige ontwikkelingen van de coronacrisis, is er initieel voor gekozen om dit blok wél te stellen vanaf januari 2021. Mocht dit blok met corona-vragen gedurende het jaar echter niet meer of minder relevant zijn, dan kan ervoor gekozen worden om de waarde van de stuurvariabele in de steekproef aan te passen, waardoor dit blok niet meer zal worden

² Schematische weergave van een vragenlijst waarbij de volgorde van vragen, routingvoorwaarden, tekstimputaties en afleidingen worden weergegeven, onderverdeeld in vragenblokken.

gesteld. De verantwoordelijkheid voor het tussentijds aanpassen van deze stuurvariabele ligt bij de projectleider SAL, die dit afstemt met het RIVM/VeiligheidNL.

- Afstemming op de Gezondheidsenquête: dit jaar heeft Pharos voor de Gezondheidsenquête verbetervoorstellen gedaan in het kader van eenvoudiger taalgebruik (B1-taalniveau). Voor vragen die zowel in de Gezondheidsenquête als in de LSM-A voorkomen, zijn de wijzigingen zoals doorgevoerd in de Gezondheidsenquête ook overgenomen in de LSM-A. Daarnaast is het schema van de LSM-A dit jaar (wederom) vergeleken met het schema van de Gezondheidsenquête. Daar waar afwijkingen gevonden werden, is bekeken of dit al dan niet verklaarbaar/terecht was. Dit heeft geleid tot een paar kleine aanpassingen in de LSM-A, waarmee aangesloten werd op de Gezondheidsenquête.
- Voor CAPI is tenslotte nog een extra vraag toegevoegd, waarbij de interviewer kan aangeven of het interview telefonisch of face-to-face is afgenomen.

Voor de specifieke wijzigingen (zoals aangepaste vraag- en antwoordteksten, nieuwe vragen, verwijderde vragen etc.) wordt verwezen naar het vragenlijstschema van LSM-A 2021. In dit schema zijn de wijzigingen t.o.v. LSM-A 2019 in kleur weergegeven.

3. Benaderingsstrategie

3.1 Waarneemstrategie

De Leefstijlmonitor is opgezet als een doorlopend onderzoek. De waarneemstrategie bestaat uit internetwaarneming, mogelijk gevolgd door telefonische of aan-huis herbenaderingen van de internet non-respons, afhankelijk van het telefoonbezit en het al dan niet uitgedund worden van een steekproefpersoon.

De internetwaarneming kan op iedere dag plaatsvinden. De telefonische waarneming vindt op doordeweekse dagen plaats. De aan-huis benadering wordt op doordeweekse dagen en op zaterdag en zondagen uitgevoerd. Voor de internetwaarneming wordt de standaard benaderingsstrategie toegepast, zie bijlage I (paragraaf 5.1), waarbij telkens twee weken tussen de (rappe)lbriefen wordt gelaten. Bij de aanschrijfbrief wordt tevens een incentive in de vorm van een cadeaukaart ter waarde van 5 euro toegevoegd.

Personen die naar aanleiding van één van de brieven via de CBS-helpdesk hebben aangegeven niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek worden niet als potentieel voor de telefonische of aan-huis waarneming aangewezen. Van de overige personen die niet via internet hebben gerespondeerd (herbenaderbare cawi-non-respons) wordt een selectie gemaakt die daadwerkelijk wordt herbenaderd. Naar verwachting wordt effectief 51,5% selectief uitgedund en niet herbenaderd. De steekproeven voor de telefonische herbenadering worden daarnaast zodanig uitgedund dat iedere maand een zelfde aantal adressen wordt aangeboden aan de telefonische waarneming. Hetzelfde wordt gedaan voor de aan-huis waarneming. De resterende steekproefpersonen worden telefonisch of aan-huis herbenaderd.

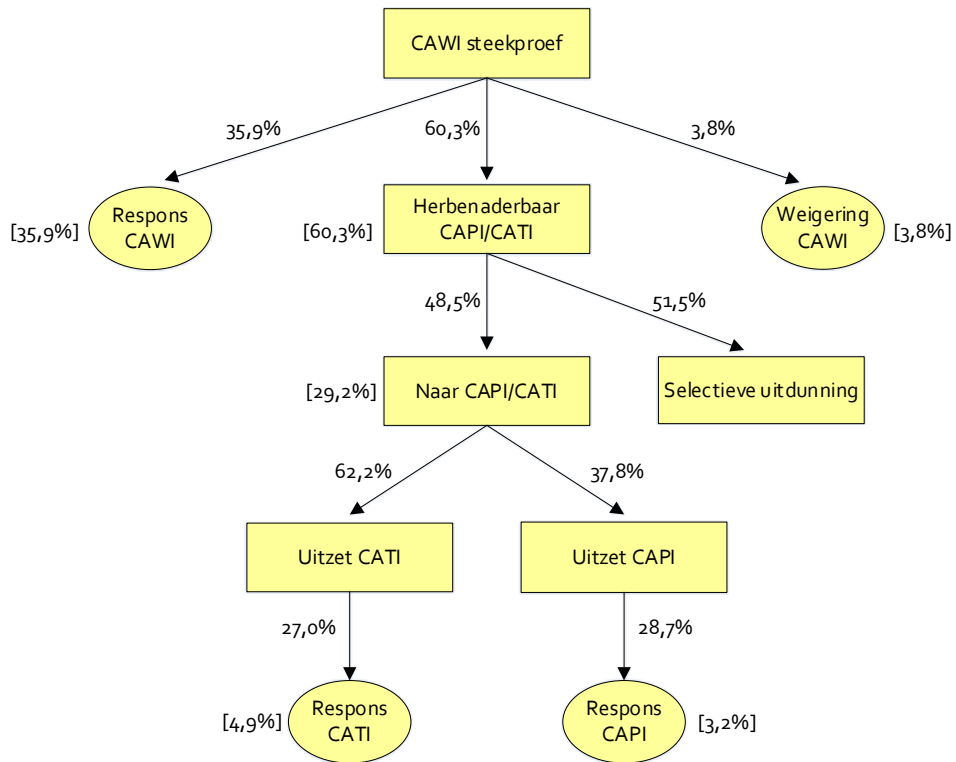
Op het moment dat de herbenaderingsporties worden geprepareerd, wordt voor respondenten de mogelijkheid afgesloten om de vragenlijst via internet in te vullen. Hiermee wordt voorkomen dat respondenten gelijktijdig via internet en telefonisch dan wel aan-huis reageren.

Personen die volgens randvoorwaarden 2, 3, 12 én 13 in paragraaf 1.1, in aanmerking komen voor herbenadering door cati, worden gedurende 15 werkdagen telefonisch herbenaderd. De benaderingsstrategie die hiervoor gehanteerd wordt, is terug te vinden in bijlage I (paragraaf 5.2).

Personen die volgens randvoorwaarden 2, 3, 12 én 13 in paragraaf 1.1, in aanmerking komen voor herbenadering door capi, worden aan-huis herbenaderd. De aan-huis benadering start niet meteen na afloop van de internetbenadering. Dit komt doordat de toewijzing van adressen aan aan-huis interviewers maandelijks plaatsvindt. Ongeveer halverwege elke maand vindt deze toewijzing ten behoeve van waarneming in de erop volgende maand plaats. De afsluiting van de internetwaarneming is zo goed als mogelijk afgestemd op de datum waarop de toewijzing naar interviewers plaatsvindt. De benaderingsstrategie voor de aan-huis benadering wordt weergegeven in bijlage I (paragraaf 5.3).

In figuur 3.1.1 wordt de waarneemstrategie schematisch weergegeven. Per benaderingsstap is de geschatte responskans vermeld, waarbij zowel de responskans is vermeld uitgaande van de betreffende deelsteekproef (zonder vierkante haken) als van de uitgezette cawi-steekproef (tussen vierkante haken). Deze kansen zijn gebaseerd op realisatiecijfers van de Leefstijlmonitor 2019 en de dalende trend in respons.

Figuur 3.1.1: Waarneemstrategie, LSM-A 2021

Uit figuur 3.1.1 is de totaal te verwachten responskans berekend op basis van de onderscheiden benaderingsstappen. Tabel 3.1.1 geeft de responskans per benaderingsstap en de cumulatieve responskans op de uitgezette steekproef.

Tabel 3.1.1: Responskans per benaderingsstap en totale responskans, LSM-A 2021

Benaderingsstap	Respons
Cawi	0,359
Cati	$0,603 \times 0,485 \times 0,622 \times 0,270 = 0,049$
Capi	$0,603 \times 0,485 \times 0,378 \times 0,287 = 0,032$
Totaal	0,440

Uit tabel 3.1.1 blijkt dat naar verwachting 44,0 procent van de uitgezette steekproef tot respons leidt. Het totale verwachte cawi-responspercentage bedraagt 35,9%. Het verwachte responspercentage op de aan de telefonische waarneming aangeboden steekproef bedraagt 27,0%. Het verwachte responspercentage op de aan de aan-huis waarneming aangeboden steekproef bedraagt 28,7%. Van de benaderde steekproefpersonen geeft tijdens de cawi-waarneming 3,8% via CCI aan niet te kunnen of willen deelnemen aan het onderzoek.

In figuur 3.4.2 wordt de benaderingsstrategie schematisch weergegeven. Uit het design van 2020 stromen herbenaderingsporties door naar 2021 (porties in rood). Vanaf 1 januari 2021 wordt de vragenlijst ingezet van de module Bewegen en Ongevallen. Dat wil zeggen dat steekproefpersonen die in een steekproefportie zitten die start ná 1 januari 2021, benaderd gaan worden met de vragenlijst behorende bij de module Bewegen en Ongevallen. Vanaf 1 januari 2022 wordt weer de vragenlijst ingezet van de module Roken, Alcohol en Druggebruik. Dat wil zeggen dat steekproefpersonen die in een steekproefportie zitten die start ná 1 januari 2022, benaderd gaan worden met de vragenlijst behorende bij de module Roken, Alcohol en Druggebruik, de porties aangegeven met blauw in figuur 3.1.2.

Figuur 3.1.2: Schematische weergave van de benaderingsstrategie, LSM-A 2021

Doelpopulatie:	15+ →			0+ →												15+ →	
	Vragenlijst 2020			Vragenlijst 2021												Vragenlijst 2022	
Maand:	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	
Portie:																	
202011	cawi		capi														
202012		cawi	capi														
202101			cawi	capi													
202102				cawi	capi												
202103					cawi	capi											
202104						cawi	capi										
202105							cawi	capi									
202106								cawi	capi								
202107									cawi	capi							
202108										cawi	capi						
202109											cawi	capi					
202110												cawi	capi				
202111													cawi	capi	capi		
202112														cawi	capi	capi	

Indien horizontaal gekeken wordt, wordt duidelijk welke modes bij eenzelfde steekproef horen. Dus cawi in januari wordt gevolgd door herbenaderingen via cati in februari en via capi in maart. Tevens wordt aangegeven welke vragenlijst bij welke portie gebruikt dient te worden.

3.2 Brieven en folder

Voor de internetwaarneming wordt de standaard benaderingsstrategie toegepast, waarbij telkens twee weken tussen de rappelbrieven wordt gelaten. Voor deze benaderingsstrategie worden als basis dezelfde brieven gehanteerd als in 2020, met dien verstande dat in 2021 de brieven voor respondenten jonger dan 12 jaar weer opnieuw gebruikt zullen worden, omdat de doelpopulatie in 2021 veranderd in respondenten van 0 jaar en ouder. Ook worden voor het eerst brieven toegevoegd voor jongeren van 16 t/m 25 jaar. Zij worden met 'jij' aangesproken. Deze differentiatie heeft mogelijk een positief effect op de respons.

In de aanschrijfbrief zijn een inlogcode en een gebruikersnummer opgenomen. Daarnaast wordt in de brief ingegaan op het doel van het onderzoek en wordt aangekondigd dat mogelijk een telefonische of aan-huis benadering volgt als geen reactie wordt ontvangen van de respondent via internet. Bij deze brief wordt tevens een incentive in de vorm van een cadeaukaart ter waarde van 5 euro toegevoegd. Ook wordt vermeld dat het om een gezamenlijk onderzoek gaat, waarbij het CBS de verzamelde gegevens aanvult met enkele reeds bij het CBS aanwezige variabelen (informed consent).

De brieven moeten worden voorzien van de (nieuwe) CBS-standaard alinea's en een (geactualiseerde) 'informed consent' passage. De aanschrijfbrief wordt door het CBS opgesteld, waarbij input van de betrokken partijen gevraagd wordt met betrekking tot het doel en de achtergronden van het onderzoek. Het doel van het onderzoek wordt dusdanig geformuleerd dat het betrekking heeft op de inhoud van beide modules.

Extra brieven schakeleffect 0-14 jarigen

Door de mixed-mode waarneemstrategie, ontstaat er begin 2021 een zogenaamd 'schakeleffect' voor 0-14 jarigen. Deze groep ontbreekt immers in de herbenaderingsporties die doorstromen uit 2020. Er wordt een tekort aan 0-14 jarigen verwacht van 92 steekproefelementen in de cati-uitzet van januari 2021, en 19 steekproefelementen in de capi-uitzetten van zowel januari en februari 2021. Om de te verwachten tekorten in de leeftijdsgroep 0-14 jaar te compenseren, zal een aanvullende steekproef worden getrokken voor de maanden januari en februari.

Omdat deze personen niet eerder zijn aangeschreven, worden voor deze groep twee aparte aanschrijfbrieven opgesteld. Voor de telefonische waarneming van januari 2021 zullen de

aanschrijfbrieven rechtstreeks vanuit het CBS worden verstuurd aan de steekproefpersonen. Voor de aan-huis waarnemingen van januari en februari 2021 zullen de aanschrijfbrieven vanuit de interviewers worden verstuurd. De brieven zullen, ongeveer een week voorafgaand aan de maand van waarneming, vanuit het CBS samen met de enquêtematerialen worden opgestuurd naar de interviewers. Voor de aanvullende steekproeven worden geen rappelbrieven verstuurd. De aanschrijfbrieven voor de aanvullende steekproeven worden eveneens voorzien van een incentive in de vorm van een cadeaukaart ter waarde van 5 euro.

3.3 Verhuizers

Hoewel steekproeven zo kort mogelijk voor aanvang van een nieuwe waarneemperiode worden getrokken, is niet te voorkomen dat het adres in de Basisregistratie Personen (BRP) niet juist blijkt te zijn, omdat de steekproefpersoon is verhuisd. NAW-gegevens worden vlak voor de uitzet gecontroleerd door de steekproefgroep en aangepast. Indien een steekproefpersoon ondertussen een nieuw adres aan de gemeente heeft doorgegeven, wordt dit adres gebruikt. Tijdens de waarneemperiode worden geen verhuizers herbenaderd.

3.4 Dataverzameling in de Bijlmer en op de Waddeneilanden

In heel Amsterdam Zuidoost wordt aan-huis waargenomen met uitzondering van sommige adressen in de postcodes 1102, 1103 en 1104. Maandelijks wordt door de regiomanager van regio Amsterdam beoordeeld welke steekproefadressen niet aan huis worden benaderd. Het criterium dat daarbij wordt gehanteerd is de veiligheid voor de interviewers. In de praktijk komt het erop neer dat sloopflats, gedeeltelijke sloopflats en een deel van de hoogbouw niet aan huis worden benaderd. In deze gebieden wordt wel via internet en telefonisch waargenomen. Omdat op de Waddeneilanden, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog en Texel geen interviewers wonen, wordt op deze eilanden niet aan-huis geënquêteerd. Wel wordt daar via internet en telefonisch waargenomen.

4. Uitvoering veldwerk

4.1 Aanpassingen onderzoeksopzet

Voor de Leefstijlmonitor 2021, hebben de volgende aanpassingen plaatsgevonden aan de onderzoeksopzet:

1. *Foutieve steekproef telefonische waarneming t1*

Op maandag 8 februari 2021 is er een fout ontdekt in de steekproef die gebruikt werd voor de telefonische waarneming (t1), gestart op maandag 8 januari 2021. Dit is de herbenaderingsportie behorende bij internetsteekproef c1 van het onderzoeksdesign LSM-A 2021.

Door een fout in één van de bewerkingsmanipula's, is er een steekproef met 303 in plaats van (de volgens het onderzoeksdesign benodigde) 349 steekprofeenheden aangeleverd, voor de telefonische waarneming (t1). Bij het bewerken van de steekproef voor de telefonische waarneming is een selectiestap (om een aanvulling te doen op de reeds geselecteerde eenheden om tot de gewenste omvang van 349 steekprofelementen te komen) niet uitgevoerd.

In tabel 4.1.1 staan de 3 selectiestappen in de steekproefbewerking, die worden uitgevoerd om te komen tot de uitzetaantallen voor de telefonische en aan-huis waarneming. In selectie 1 vindt de reguliere selectie plaats, conform de standaard procedure. In selectie 2 wordt het surplus van capi met een telefoonnummer geselecteerd, dat overgeheveld wordt naar cati ter aanvulling. In de laatste stap (selectie 3), wordt de selectie gemaakt uit het dan nog beschikbare potentieel om tot de gewenste omvang van de telefonische waarneming te komen. Deze laatste stap is helaas niet uitgevoerd.

Tabel 4.1.1 Selectiestappen uitzetaantallen telefonische en aan-huis waarneming, LSM-A 2021

Aantal van veilignummer	TypeSP			Eindtotaal
	4	5 (leeg)		
Selectie				
	0		433	433
	1	265	212	477
	2	38		38
	3	46		46
Eindtotaal	349	212	433	994

Besloten is om het telefonisch waarnemen op maandag 8 februari wel te laten starten, met de oorspronkelijke steekproef met 303 steekprofeenheden en de 46 ontbrekende steekprofeenheden alsnog in een aanvullende steekproef te laden en een dag later (dinsdag 9 februari) uit te zetten voor telefonische waarneming.

2. *Herplanning verzend- en bezorgdata Post.NL feestdagen 2021*

Dataverzameling Kanaalvoorbereiding heeft in maart 2021 via Post.NL nieuwe verzend- en bezorgdata ontvangen rondom de feestdagen in 2021. Als gevolg hiervan moest de logistieke planning voor de Leefstijlmonitor bij één uitzending aangepast worden i.v.m. Hemelvaartsdag.

De verzending gepland op woensdag 12 mei met 48/72-uurs niet-kritische post bij c5 rappel 1, moest worden aangepast naar verzending op dinsdag 11 mei met 48/72-uurs niet-kritische post. De deurmatdata van de rappelbrieven bleven ongewijzigd, namelijk op vrijdag en zaterdag 14/15 mei.

Concreet is de verzenddag (en bijbehorende datum) in tabel 4.1.2 daardoor als volgt veranderd (rood gearceerd):

Tabel 4.1.2: Verzenddatums brieven internetwaarneming, LSM-A 2021

Cawi-portie	verzend dag	verzend datum	bezorg dag	bezorg datum X	bezorg datum Y	uurs post	eind datum
c5 aanschrijf	ma	26-apr	do/vr	29-apr	30-apr	4,8/72 niet-kritisch	
c5 rappel 1	di	11-mei	vr/za	14-mei	15-mei	4,8/72 niet-kritisch	
c5 rappel 2	di	25-mei	do/vr	27-mei	28-mei	4,8/72 niet-kritisch	7-jun

3. Steekproefverhoging internetwaarneming, porties c11 en c12

De responsontwikkeling bij de LSM-A 2021 gaf aanleiding om de steekproefaantallen voor de internetwaarneming te verhogen voor de porties c11 en c12. Op 4 oktober 2021 heeft het RIVM ingestemd met het verhogen van beide steekproeven met elk 304 eenheden (in totaal 608 eenheden).

De initiële steekproefomvang voor elk van de twee steekproefporties is hierdoor verhoogd van 1.922 naar 2.226 steekprofeenheden. De vaste omvangen voor de telefonische en aan-huis waarneming bleven ongewijzigd.

Voor november was de steekproef echter al getrokken en kon er voor aanvulling alleen gebruik worden gemaakt van de A5 selectie (dat wil zeggen steekprofeenheden die waren getrokken voor november, maar niet waren uitgezet en niet waren uitgevallen). Op basis van beschikbare eenheden konden in november alleen nog extra steekprofeenheden worden uitgezet van 18 jaar of ouder, de andere leeftijdsklassen bevatten te weinig of geen steekprofeenheden. De 1.922 eenheden die al geselecteerd waren voor uitzet, bleven in de uitzet. Voor december werden 304 extra steekprofeenheden uitgezet, waarvoor de steekproef ruimer (factor 2.226/1.922) getrokken werd naar ratio van de verschillende leeftijdsklassen.

De initiële steekproefomvang voor elk van de twee steekproefporties werd dus verhoogd van 1.922 naar 2.226 steekprofeenheden (ook het aantal te versturen rappels werd hoger). Concreet zijn de verwachte aantallen in tabel 4.1.3 daardoor als volgt veranderd (rood gearceerd):

Tabel 4.1.3: Verzenddatums brieven internetwaarneming, LSM-A 2021

Cawi-portie	verzend dag	verzend datum	bezorg dag	bezorg datum X	bezorg datum Y	uurs post	eind datum	aantal dagen	aantal
c11 aanschrijf	di	26-okt	do/vr	28-okt	29-okt	4,8/72 niet-kritisch			2.226
c11 rappel 1	di	9-nov	do/vr	11-nov	12-nov	4,8/72 niet-kritisch			1.764
c11 rappel 2	di	23-nov	do/vr	25-nov	26-nov	4,8/72 niet-kritisch	6-dec	40	1.500
c12 aanschrijf	di	16-nov	do/vr	18-nov	19-nov	4,8/72 niet-kritisch			2.226
c12 rappel 1	di	30-nov	do/vr	2-dec	3-dec	4,8/72 niet-kritisch			1.764
c12 rappel 2	di	14-dec	do/vr	16-dec	17-dec	4,8/72 niet-kritisch	31-dec	44	1.500

Bij de aanschrijfbrieven voor de 608 aanvullende steekprofeenheden zijn ook incentives ter waarde van 5 euro bijgesloten inclusief een folder.

4.2 Maatregelen aan-huis waarneming Covid19 pandemie

In 2020 werd Nederland geconfronteerd met de uitbraak van de Covid19 pandemie. Deze pandemie leidde ertoe dat Nederland maatregelen moest nemen om het virus te bestrijden. Ook in 2021 was er sprake van diverse maatregelen die het CBS aan-huis (face-to-face) veldwerk sterk hebben beïnvloed.

Het CBS heeft vanaf de eerste dag van de maatregelen het Rijksoverheidsbeleid gevolgd en dien ten gevolge heeft het aan-huis veldwerk ook in 2021 meerdere maanden stilgelegd of heeft het in aangepaste vorm plaatsgevonden. In tabel 4.2.1 is voor LSM-A 2021 per uitvoeringsmaand in kaart gebracht welke maatregelen er door het CBS zijn genomen met betrekking tot de aan-huis waarneming.

Tabel 4.2.1: Maatregelen CAPI waarneming wegens Corona, LSM-A 2021

Portie	Uitvoeringsmaand	Face-to-face waarneming	Toelichting
202011	januari 2021	nee	Bellen nummers op de looplijst. In deze maand waren er geen face-to-face interviews aan-huis mogelijk, alleen telefonische interviews via het bellen van telefoonnummers op de looplijst.
202012	februari 2021	nee	Bellen nummers op de looplijst. In deze maand waren er geen face-to-face interviews aan-huis mogelijk, alleen telefonische interviews via het bellen van telefoonnummers op de looplijst of via het 'kaartje'. Respondenten ontvingen een hand geschreven kaartje in de brievenbus met de vraag of ze de interviewer wilden bellen om het interview telefonisch af te nemen.
202101	maart 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.
202102	april 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.
202103	mei 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen. Een deel van eerder uitgezette adressen, die in aanmerking kwamen voor herbenadering, zijn opnieuw uitgezet.
202104	juni 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen. Een deel van eerder uitgezette adressen, die in aanmerking kwamen voor herbenadering, zijn opnieuw uitgezet.
202105	juli 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.

202106	augustus 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.
202107	september 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen. Een deel van eerder uitgezette adressen, die in aanmerking kwamen voor herbenadering, zijn opnieuw uitgezet.
202108	oktober 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.
202109	november 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen.
202110	december 2021	deels	Face-to-face waarneming onder voorwaarden. Adressen zijn bezocht, maar indien de situatie onveilig was, is om een telefoonnummer gevraagd en een afspraak gemaakt om het interview telefonisch af te nemen. Halverwege de maand is de waarneming volledig gestopt en zijn alleen nog bekende telefoonnummers benaderd. Een deel van eerder uitgezette adressen, die in aanmerking kwamen voor herbenadering, zijn opnieuw uitgezet.

Er zijn dus gedurende 2021 door het CBS verschillende maatregelen getroffen om de aan-huis waarneming in stand te houden of om deze compenseren. In tabel 4.2.2 staat voor LSM-A 2021 per uitvoeringsmaand weergegeven wat de verschillende maatregelen aan respons hebben opgeleverd.

Tabel 4.2.2: Afwijkende mode respons wegens Corona, LSM-A 2021

Portie	Uitvoeringsmaand	face-to-face waarneming	face-to-face respons	telefonische respons	totale respons
202011	januari 2021	nee	0	7	7
202012	februari 2021	nee	0	13	13
202101	maart 2021	deels	10	47	57
202102	april 2021	deels	10	56	66
202103	mei 2021	deels	20	41	61
	<i>Inhaalportie f3</i>	<i>idem</i>	11	18	29
202104	juni 2021	deels	41	38	79
	<i>Inhaalportie f4</i>	<i>idem</i>	15	12	27
202105	juli 2021	deels	47	21	68
202106	augustus 2021	deels	40	26	66
202107	september 2021	deels	42	29	71
	<i>Inhaalportie f7</i>	<i>idem</i>	17	5	22
202108	oktober 2021	deels	44	18	62

202109	november 2021	deels	39	22	61
202110	december 2021	deels	23	22	45
	<i>Inhaalportie f10</i>	<i>idem</i>	10	8	18
totaal	-	-	369	383	752

Uit tabel 4.2.1 en 4.2.2 blijkt dat in de maanden januari en februari 2021 geen regulier face-to-face veldwerk heeft plaatsgevonden, met uitzondering van het bellen van telefoonnummers voor een telefonisch interview.

Om hiervoor te compenseren is vervolgens in het werkprogramma van CAPI inhaalwerk gepland in de maanden mei, juni, september en december. Onder het mom van gelijke monniken, gelijke kappen is voor alle onderzoeken met inhaalwerk in de periode t/m september afgesproken, dat 70% inhaalwerk uitgevoerd kon worden. Voor inhaalwerk in de periode daarna mocht worden opgeschaald naar 100%, door het restant in december uit te zetten.

Voor LSM-A betekende dit concreet dat inhaalwerk (werk dat was blijven liggen in januari en februari 2021) dus mogelijk was in de maanden mei, juni, september en december.

De capi-eenheden die voor inhaalwerk in aanmerking kwamen, zijn geselecteerd uit: veldwerkperiode 202011 en 202012, taak 5 en 51, eindresultaat (gedeeltelijk) onbewerkt retour, geen contact of onveilige situatie (in totaal 419 eenheden).

Concreet betekende dit dat er in mei, juni en september 100 eenheden extra werden benaderd als inhaalwerk. In december is vervolgens het restant benaderd (119 eenheden).

De aanvullende steekproeven van 100 eenheden voor mei, juni en september en de aanvullende steekproef van 119 eenheden voor december zijn uitgezet in een nieuw op te voeren taak 51 van periode van waarneming 202103 (f3), 202104 (f4), 202107 (f7) en 202110 (f10). Concreet zijn de verwachte aantallen in tabel 4.2.3 daardoor als volgt veranderd (rood gearceerd):

Tabel 4.2.3: Gegevens over de capi-porties, regulier en inhaalwerk, LSM-A 2021

Portie	SEA taak	startdatum	einddatum	aantal
f3	taak 5	1-mei	31-mei	212
	taak 51	1-mei	31-mei	100
f4	taak 5	1-jun	30-jun	212
	taak 51	1-jun	30-jun	100
f7	taak 5	1-sep	30-sep	212
	taak 51	1-sep	30-sep	100
f10	taak 5	1-dec	31-dec	212
	taak 51	1-dec	31-dec	119

Voor de beschrijving van de veldwerkresultaten is de opzet gevolgd van voorgaande jaren, waarbij alle responsen behorende bij de capi-uitzet ook bij de aan-huis waarneming zijn geteld, onafhankelijk via welke mode de respons (als gevolg van de corona maatregelen) uiteindelijk is binnengekomen. Met andere woorden: de 383 telefonische responsen zijn opgeteld bij de 369 aan-huis responsen. Hiermee zijn in totaal 752 responsen gerealiseerd behorende bij de capi-uitzet in 2021.

4.3 Veldwerkresultaten

Tabel 4.3.1a geeft de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de drie modes voor alle steekproefporties die in 2021 zijn gestart. Tabel 4.3.1a bevat dus ook responsen die in 2022 zijn gerealiseerd. Concreet betreft dit:

- voor de steekproefportie die gestart is in november 2021 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in januari 2022 (57 gerealiseerde responsen), en
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2021 met de internetwaarneming, de telefonische herbenadering in januari 2022 (71 responsen gerealiseerd) en de aan-huis herbenadering in februari 2022 (57 responsen gerealiseerd).

Als de 2022 waarneming (herbenadering) van de betreffende cawi steekproefporties van november en december 2021 niet wordt meegenomen in tabel 4.3.1a, zou de totaalkolom en het totaalpercentage geen betekenis hebben. Uit tabel 4.3.1a is dus het totale responspercentage af te leiden op basis van de totale cawi-uitzet in kalenderjaar 2021.

In tabel 4.3.1b wordt nogmaals ingegaan op de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de drie modes voor alle steekproefporties, maar dan voor alle steekproefporties en herbenaderingporties die in 2021 zijn uitgezet en waarvoor in 2021 responsen zijn gerealiseerd. Uit tabel 4.3.1b is dus de totale absolute respons af te leiden in kalenderjaar 2021.

Voor beide tabellen gelden de volgende definities en afbakeningen:

- Tot 'kaderfouten' worden gerekend: persoon is overleden, persoon is verhuisd naar buitenland, persoon behoort tot de institutionele bevolking, persoon is onbekend op adres of telefoon is afgesloten (alleen bij cati), het adres betreft een woning in aanbouw (alleen bij capi), een afgebroken woning of sloopwoning (alleen bij capi), het is geen woonadres of de woning is leegstaand of (tijdelijk) onbewoond (alleen bij capi).
- Tot 'weigeringen' worden gerekend: personen die hebben aangegeven niet te willen deelnemen aan het onderzoek.
- Met 'geen contact' wordt bedoeld dat de contactpogingen zoals voorgeschreven in de benaderingsstrategie niet hebben geleid tot een contact met de steekproefpersoon.
- De 'taalbarrières' bestaan uit de personen die wegens taalproblemen niet geïnterviewd konden worden.
- De categorie 'geen gelegenheid' wordt gebruikt om aan te geven dat de te interviewen persoon niet beschikbaar is in de gegeven veldwerkperiode, bijvoorbeeld wegens vakantie of ziekte.
- De categorie 'verhuisd in Nederland' bevat personen waarvoor tijdens de contactpoging is vastgesteld dat deze op een ander adres in Nederland woonachtig zijn.
- De categorie 'overige non-respons' bevat bij de aan-huis waarneming onder andere de eindresultaten 'retour' of 'voorkeur voor andere mode'. 'Retour' betekent dat het steekproefadres volledig onbewerkt of onvolledig bewerkt is teruggestuurd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als de interviewer ziek wordt en de betreffende adressen niet meer aan een andere interviewer kunnen worden toegewezen. Als de betreffende interviewer al activiteiten heeft ondernomen om het adres te benaderen wordt deze afgeboekt als onvolledig bewerkt retour, en als dit niet het geval is als volledig onbewerkt retour. 'Voorkeur voor andere mode' betreft respondenten die alleen bereid waren via een andere mode dan de toegepaste waarneemmode deel te nemen, terwijl dit volgens de benaderingstrategie op dat moment niet meer mogelijk was. Het betreft dus eigenlijk een weigering voor het onderzoek in de huidige opzet. Bij de telefonische waarneming bevat de categorie 'overige non-respons' naast 'voorkeur voor andere mode' ook de gevallen, waarbij een 'mobiel nummer van een huisgenoot wordt bereikt' maar niet de onderzoekspersoon zelf.

- De categorie 'uitgedund/niet uitgezette adressen' bij de telefonische en aan-huis waarneming betreft voor het overgrote deel de adressen die zijn uitgedund, zie randvoorwaarde 13 uit paragraaf 1.1, en voor een klein gedeelte adressen in de Bijlmer of op de Waddeneilanden die niet zijn toegekend aan een interviewer, zie paragraaf 3.4, of personen die via de helpdesk hadden aangegeven een telefonische benadering te willen maar waarvoor geen telefoonnummer beschikbaar was.

Tabel 4.3.1a: Responsoverzicht naar mode en totale steekproef, LSM-A 2021

	CAWI	CATI	CAPI	Totaal	CAWI	CATI	CAPI	Totaal
	<i>Aantal</i>				<i>%</i>			
Uitzet vanuit CAWI 2021	23.672	4.116	2.538	23.672	-	-	-	-
w.v. extra uitzet in 2022	0	0	0	0	-	-	-	-
Kaderfouten	39	1.077	79	1.195	0,2	26,2	3,1	5,0
Uitzet - kaderfouten	23.633	3.039	2.459	22.477	99,8	73,8	96,9	95,0
Afgehandelde non-respons	346	1.921	1.622	3.889	1,5	46,7	63,9	16,4
w.v. weigering	190	574	465	1.229	0,8	13,9	18,3	5,2
geen contact	0	802	160	962	0,0	19,5	6,3	4,1
taalbarrière	13	64	474	551	0,1	1,6	18,7	2,3
geen gelegenheid / niet in staat	65	249	133	447	0,3	6,0	5,2	1,9
verhuisd in Nederland	64	152	181	397	0,3	3,7	7,1	1,7
overige non-respons	14	80	209	303	0,1	1,9	8,2	1,3
Respons	7.876	1.118	782	9.776	33,3	27,2	30,8	41,3
Volledige response	7.876	1.092	759	9.727	33,3	26,5	29,9	41,1
Onvolledig/afgebroken respons	0	26	23	49	0,0	0,6	0,9	0,2
Nog in behandeling	0	0	55	55	0,0	0,0	2,2	0,2
Door naar volgende mode	15.411	-	-	-	65,1	-	-	-
w.v. uitgedund / niet uitgezet	8.757	-	-	-	56,8	-	-	-
w.v. naar CATI	4.116	-	-	-	61,9	-	-	-
naar CAPI	2.538	-	-	-	38,1	-	-	-

Uit tabel 4.3.1a is af te leiden dat over alle steekproefporties die in 2021 zijn gestart, gemiddeld genomen 41,1% (volledige) respons is gerealiseerd (lichtblauw gearceerd). Daarmee is niet aan de responsverwachting (44,0%) voldaan. Dit is vooral toe te schrijven aan de internetwaarneming en in mindere mate de telefonische waarneming.

Bij de internetwaarneming is 33,3% respons gerealiseerd (lichtgroen gearceerd). Dit is 2,6 procentpunten onder de responsverwachting (35,9%). De telefonische herbenadering presteert met 26,5% (lichtgroen gearceerd) 0,5 procentpunt onder de responsverwachting (27,0%). Meest opvallend in tabel 3.7.4a is dat een groot deel van de steekproef voor de telefonische herbenadering niet wordt bereikt (19,5%) of een kaderfout als resultaat heeft (26,2%), hetgeen vrijwel volledig afgesloten telefoonnummers betreft (beide lichtbruin gearceerd). De aan-huis herbenadering presteert met 1,2 procentpunten boven de responsverwachting (gerealiseerd 29,9% versus target 28,7%). Dit is mede te danken aan het bellen van telefoonnummers voor een telefonisch interview en het aan-huis inhaalwerk, dat gedurende 2021 is uitgevoerd.

Bij capi 'overige non-respons' zitten in 2021 ook meer onbewerkte retouren dan normaal, 8,2% (bruin gearceerd). Dit zijn met name adressen die door de Corona maatregelen niet benaderd

konden worden (of waar slechts een deel van de benaderstrategie uitgevoerd kon worden) en waar ook geen inhaalwerk mogelijk was.

In tabel 4.3.1b worden de responsaantallen en -percentages naar mode en voor het totaal van de drie modes weergegeven voor alle steekproefporties en herbenaderingsporties die in 2021 zijn uitgezet en waarvoor in 2021 responsen zijn gerealiseerd.

Tabel 4.3.1b: Responsoverzicht naar mode en totale steekproef, LSM-A 2021

	CAWI	CATI	CAPI	Totaal	CAWI	CATI	CAPI	Totaal
	<i>Aantal</i>				<i>%</i>			
Uitzet vanuit CAWI 2021	23.672	4.116	2.538	23.672	-	-	-	-
+ extra uitzet (inschakeleffect 2021)	-	92	38	130	-	-	-	-
+ uitzet in 2021 vanuit CAWI 2020	-	257	386	643	-	-	-	-
- uitzet in 2022 vanuit CAWI 2021	-	277	418	695	-	-	-	-
Totale uitzet in 2021	23.672	4.188	2.544	23.802	-	-	-	-
Kaderfouten	39	1.129	86	1.254	0,2	27,0	3,4	5,3
Uitzet - kaderfouten	23.633	3.059	2.458	22.548	99,8	73,0	96,6	94,7
Afgehandelde non-respons	346	1.908	1.682	3.936	1,5	45,6	66,1	16,5
w.v. weigering	190	587	459	1.236	0,8	14,0	18,0	5,2
geen contact	0	795	192	987	0,0	19,0	7,5	4,1
taalbarrière	13	63	481	557	0,1	1,5	18,9	2,3
geen gelegenheid / niet in staat	65	247	123	435	0,3	5,9	4,8	1,8
verhuisd in Nederland	64	153	194	411	0,3	3,7	7,6	1,7
overige non-respons	14	63	233	310	0,1	1,5	9,2	1,3
Respons	7.876	1.151	775	9.802	33,3	27,5	30,5	41,2
Volledige response	7.876	1.126	752	9.754	33,3	26,9	29,6	41,0
Onvolledig/afgebroken respons	0	25	23	48	0,0	0,6	0,9	0,2
Nog in behandeling	0	0	1	1	0	0	0	0
Door naar volgende mode	15.411	-	-	-	65,1	-	-	-
w.v. Uitgedund / niet uitgezet	8.757	-	-	-	56,8	-	-	-
w.v. naar CATI	4.116	-	-	-	61,9	-	-	-
naar CAPI	2.538	-	-	-	38,1	-	-	-

De categorie 'extra uitzet (inschakeleffect 2021)' in tabel 4.3.1b betreft de aanvullende steekproeven bij de telefonische en aan-huis waarneming behorende bij de cati en capi porties in januari en februari 2021 ter compensatie van het inschakeleffect in de LSM-A 2021.

Om tot de daadwerkelijke uitzet in kalenderjaar 2021 te komen, waarvoor ook in 2021 respons is gerealiseerd, is de uitzet vanuit de cawi porties van 2021 geteld:

- plus de aanvullende cati en capi steekproefporties in januari en februari 2021 (inschakeleffect 2021);
- plus de cati en capi herbenaderingsporties vanuit cawi november en december 2020 die in 2021 zijn uitgevoerd;
- minus de cati en capi herbenaderingsporties vanuit cawi november en december 2021 die in 2022 zijn uitgevoerd.

Uit tabel 4.3.1b kan worden afgeleid dat in kalenderjaar 2021, 9.754 (volledige) responsen zijn gerealiseerd. Hiermee wordt niet voldaan aan de responseis van 10.000 responsen uit randvoorwaarde 7 van paragraaf 1.1.

Uit tabel 4.3.1b kan ook worden afgeleid wat de responspercentages zijn voor de telefonische en aan-huis waarneming, die betrekking hebben op alleen de herbenaderingsporties die zijn uitgevoerd in 2021. De telefonische herbenadering presteert met 0,1 procentpunt nog net onder de responsverwachting (gerealiseerd 26,9% versus target 27,0%). Opvallend in tabel 4.3.1b is dat een groot deel van de steekproef voor de telefonische herbenadering nog steeds niet wordt bereikt (19,0%) of een kaderfout als resultaat heeft (27,0%), hetgeen vrijwel volledig afgesloten telefoonnummers betreft. De aan-huis herbenadering presteert met 0,9 procentpunt nog steeds boven de responsverwachting (gerealiseerd 29,6% versus target 28,7%).

Respons naar mode en steekproefportie

Tabel 4.3.2 geeft de responsaantallen en -percentages naar mode en steekproefportie voor alle steekproefporties die in 2020 zijn gestart, waarvan herbenaderingsporties doorstromen naar 2021 en van alle steekproefporties die in 2021 zijn gestart, waarvan een deel van de herbenaderingsporties doorstroomt naar 2022. Tabel 4.3.2 bevat dus ook responsen die in 2020 en 2022 zijn gerealiseerd, dit zijn respectievelijk de groen en blauw gearceerde cellen.

Concreet betreft dit:

- voor de steekproefportie die gestart is in november 2020 met de internetwaarneming, de internetwaarneming in november 2020 (711 gerealiseerde responsen) en de telefonische herbenadering in december 2020 (90 responsen gerealiseerd);
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2020 met de internetwaarneming, de internetwaarneming in december 2020 (719 responsen gerealiseerd);
- voor de steekproefportie die gestart is in november 2021 met de internetwaarneming, de aan-huis herbenadering in januari 2022 (57 gerealiseerde responsen);
- voor de steekproefportie die gestart is in december 2021 met de internetwaarneming, de telefonische herbenadering in januari 2022 (71 responsen gerealiseerd) en de aan-huis herbenadering in februari 2022 (57 responsen gerealiseerd).

Voor de steekproefporties van januari tot en met juni werd bij de internetwaarneming gemiddeld 38,0% respons gerealiseerd. Voor de steekproefporties van juli tot en met december was dit gemiddeld 28,8%, een daling van 9,2 procentpunten. Voor de internetwaarneming geldt dus dat de gerealiseerde respons in de tweede helft van 2021 behoorlijk slechter was. De cawi-target (35,9%) is met uitzondering van de maanden januari tot en met maart, het gehele jaar in geen enkele andere maand gehaald en vanaf april 2021 zonder duidelijk aanwijsbare reden (rekening houdende met de normale variatie gedurende het jaar) weggezaakt.

Bij de telefonische waarneming is de gemiddeld gerealiseerde respons voor de steekproefporties van juli tot en met december 0,3 procentpunt lager dan voor de steekproefporties van januari tot en met juni (jan-jun 27,0% versus jul-dec 26,7%) en daarmee ook 0,3 procentpunt onder de verwachte target van 27,0%.

Ook bij de aan-huis waarneming is de gemiddeld gerealiseerde respons van juli tot en met december 0,5 procentpunt lager dan voor de steekproefporties van januari tot en met juni (jan-jun 29,8% versus jul-dec 29,3%), maar daarmee nog steeds 0,6 procentpunt boven de verwachte target van 28,7%. Echter in tegenstelling tot de andere modes heeft de aan-huis waarneming het grootste deel van het jaar te maken gehad met diverse maatregelen als gevolg van corona, waardoor vergelijkingen over het jaar niet zo zinvol zijn.

Daarnaast zijn de gerealiseerde responsen van de aan-huis inhaalporties meegeteld bij de maandporties, waartoe de steekprofeenheden oorspronkelijke behoorden.

Tabel 4.3.2: Responsaantallen en -percentages naar mode en steekproefportie, LSM-A 2021

		Steekproefportie														
Mode		Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totaal
CAWI	Uitzet	1.827	1.827	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922	2.226	2.226	27.326
	Respons															
	-aantal	711	719	880	742	807	654	673	626	548	541	553	560	648	644	9.306
	-%	38,9	39,4	45,8	38,6	42,0	34,0	35,0	32,6	28,5	28,1	28,8	29,1	29,1	28,9	34,1
CATI	Uitzet	323	349	349	349	349	349	349	349	349	349	349	349	349	277	4.788
	Respons															
	-aantal	90	105	89	93	89	90	100	83	100	92	92	97	96	71	1.287
	-%	27,9	30,1	25,5	26,6	25,5	25,8	28,7	23,8	28,7	26,4	26,4	27,8	27,5	25,6	26,9
CAPI	Uitzet	212	212	212	212	212	212	212	212	212	212	212	212	209	209	2.962
	Respons															
	-aantal	53	54	66	66	61	79	68	66	71	62	61	45	57	57	866
	-%	25,0	25,5	31,1	31,1	28,8	37,3	32,1	31,1	33,5	29,2	28,8	21,2	27,3	27,3	29,2
Totaal	Respons															
	-aantal	854	878	1.035	901	957	823	841	775	719	695	706	702	801	772	11.459
	-%	46,3	45,3	53,9	46,9	49,8	42,8	43,8	40,3	37,4	36,2	36,7	36,5	36,0	34,7	41,7
	Target	48,0	47,9	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	44,0	42,4	40,9	

Respons naar mode en kwartaal

Tabel 4.3.3a geeft het gerealiseerde aantal responsen naar mode en kwartaal. Het betreft responsen die daadwerkelijk in kalenderjaar 2021 zijn gerealiseerd. Ook hier geldt dat de gerealiseerde responsen van de aan-huis inhaalporties zijn meegeteld bij de maandporties, waartoe de steekprofeenheden oorspronkelijke behoorden.

Tabel 4.3.3a: Responsaantallen naar mode en kwartaal, LSM-A 2021

Mode	Kwartaal				Totaal
	1	2	3	4	
CAWI	2.429	1.953	1.642	1.852	7.876
CATI	287	279	275	285	1.126
CAPI	173	206	205	168	752
Totaal	2.889	2.438	2.122	2.305	9.754

Uit tabel 4.3.3a kan worden geconcludeerd dat de totaal gerealiseerde respons gedurende het jaar daalt en in het laatste kwartaal weer toeneemt (mede door de extra cawi-uitzet in november en december). Aan de wens om de totale respons zo goed mogelijk over het jaar te spreiden en per kwartaal ongeveer gelijk te houden, is naar verwachting niet voldaan. Vooral de gerealiseerde respons bij de internetwaarneming varieert sterk over de kwartalen. Daarnaast is er altijd sprake van een seizoenvariatie in de respons met een dip in de zomermaanden. De gerealiseerde respons bij de internetwaarneming is na de zomer echter niet meer bijgetrokken (rekening houdende met de extra cawi-uitzet in de maanden november en december, zie ook de aanpassingen in de onderzoekopzet in paragraaf 4.1). Tot slot is ook de invloed van de Covid19 pandemie op de responsvariatie niet uit te sluiten. Deze invloed is weliswaar moeilijk aan te tonen, maar lijkt hiermee wel samen te hangen.

Tabel 4.3.3b geeft de modeverhoudingen in procenten weer per kwartaal en totaal. Uit de tabel blijkt, dat de modeverhoudingen per kwartaal elkaar enkele procentpunten ontlopen. De verschillen die er zijn, zijn waarschijnlijk grotendeels veroorzaakt door een dalende tendens in de in de respons bij de internetwaarneming en de coronamaatregelen die golden voor de aan-huis waarneming.

Bij de internetwaarneming is het verschil maximaal 6,7 procentpunten, bij de telefonische waarneming 3,1 procentpunten en bij de aan-huis waarneming maximaal 3,7 procentpunten. Van alle in 2021 gerealiseerde responsen is 80,7% gerealiseerd via de internetwaarneming, 11,5% via de telefonische waarneming en 7,7% via de aan-huis waarneming (en deels de alternatieve waarneming die gold voor de aan-huis waarneming, zie maatregelen paragraaf 4.2).

Tabel 4.3.3b: Modeverhoudingen in procenten naar kwartaal, LSM-A 2021

Mode	Kwartaal				Totaal
	1	2	3	4	
CAWI	84,1	80,1	77,4	80,3	80,7
CATI	9,9	11,4	13,0	12,4	11,5
CAPI	6,0	8,4	9,7	7,3	7,7
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Respons naar mode en leeftijdscategorie

Tabellen 4.3.4a en 4.3.4b geven de responsresultaten in aantallen en percentages naar mode en leeftijdscategorie. In tegenstelling tot tabel 4.3.1a en 4.3.2, is in tabellen 4.3.4a en 4.3.4b gekozen om de resultaten te beperken tot de waarneming in 2021. Er zijn dus geen resultaten uit 2020 en 2022 meegenomen. Het betreft dus ook hier alleen responsen die daadwerkelijk in kalenderjaar 2021 zijn gerealiseerd. Op basis van tabellen 4.3.4a en 4.3.4b kan worden bepaald hoe de in 2021 gerealiseerde responsen, te weten 9.754 responsen, zijn verdeeld naar leeftijd en mode.

Uit tabel 4.3.4a blijkt dat het daadwerkelijk totaal uitgezette aantal steekproefelementen bij de telefonische en aan-huis waarneming lager is dan het aantal steekproefelementen dat voor de telefonische en aan-huis waarneming beschikbaar was (het potentieel uit te zetten aantal, de categorie 'nog geen eindresultaat' bij internet). Dit komt doordat een deel van de steekproefelementen bij de telefonische en aan-huis waarneming is uitgedund, zie randvoorwaarde 13 uit paragraaf 1.1.

Uit tabel 4.3.4b blijkt dat de responsbereidheid via internet het laagst is in de leeftijdscategorie 18+ met 32,9% respons. Het verschil is maximaal 1,2 procentpunten tussen de leeftijdscategorieën 12-17 jaar en 18+. Ook de aan-huis herbenadering is het minst succesvol in de leeftijdscategorie 18+ met 26,3% respons. Bij de aan-huis waarneming bedraagt het verschil maximaal 16,0 procentpunten tussen de leeftijdscategorieën 0-11 jaar en 18+. Het is echter zeker niet zo dat de groep 18+ slecht deelneemt aan het onderzoek. Uit tabel 4.3.5 blijkt namelijk dat het gerealiseerd aantal responsen (6.721) in deze leeftijdscategorie weliswaar een stuk lager is dan het vooraf verwachte aantal responsen (6.929), maar in verhouding nog steeds 97,0% van de verwachting is. Bij de telefonische herbenadering blijkt dat de responsbereidheid het minst succesvol is in de leeftijdscategorie 0-11 jaar met 23,8% respons. Bij de telefonische waarneming bedraagt het verschil maximaal 3,8 procentpunten tussen de leeftijdscategorieën 0-11 jaar en 18+.

Overall kan worden geconcludeerd dat de leeftijdscategorie 18+ het minst goed deelneemt aan het onderzoek (m.u.v. de telefonische waarneming), maar nog steeds volgens verwachting respondeert.

Tabel 4.3.4a: Responsoverzicht naar mode en leeftijdscategorieën (aantal), LSM-A 2021

Mode		Leeftijdscategorie (aantal)		
		0-11	12-17	18+
CAWI	Uitgezette steekproef	4.193	3.331	16.148
	Kaderfouten	15	6	18
	Non-respons	27	20	299
	Volledige respons	1.424	1.136	5.316
	Onvolledige respons	0	0	0
	Nog geen eindresultaat	2.727	2.169	10.515
CATI	Uitgezette steekproef	559	435	3.194
	Kaderfouten	233	129	767
	Non-respons	192	194	1.522
	Volledige respons	133	110	883
	Onvolledige respons	1	2	22
CAPI	Uitgezette steekproef	385	176	1.983
	Kaderfouten	5	5	76
	Non-respons	210	102	1.370
	Volledige respons	163	67	522
	Onvolledige respons	7	2	14
Totale Respons		1.720	1.313	6.721

Tabel 4.3.4b: Responsoverzicht naar mode en leeftijdscategorieën (percentage), LSM-A 2021

Mode		Leeftijdscategorie (%)		
		0-11	12-17	18+
CAWI	Uitgezette steekproef	100,0	100,0	100,0
	Kaderfouten	0,4	0,2	0,1
	Non-respons	0,6	0,6	1,9
	Volledige respons	34,0	34,1	32,9
	Onvolledige respons	0,0	0,0	0,0
	Nog geen eindresultaat	65,0	65,1	65,1
CATI	Uitgezette steekproef	100,0	100,0	100,0
	Kaderfouten	41,7	29,7	24,0
	Non-respons	34,3	44,6	47,7
	Volledige respons	23,8	25,3	27,6
	Onvolledige respons	0,2	0,5	0,7
CAPI	Uitgezette steekproef	100,0	100,0	100,0
	Kaderfouten	1,3	2,8	3,8
	Non-respons	54,5	58,0	69,1
	Volledige respons	42,3	38,1	26,3
	Onvolledige respons	1,8	1,1	0,7

Respons naar leeftijdscategorie en aandeel populatie

Tabel 4.3.5 geeft voor de drie leeftijdscategorieën in tabel 3.7.7a het aandeel in het totaal aantal in 2021 gerealiseerde responsen en het verwachte aandeel in het totaal aantal responsen conform de aannames in paragraaf 1.3.

Tabel 4.3.5: Aandeel in 2021 gerealiseerde responsen en populatie naar leeftijd, LSM-A 2021

Leeftijdscategorie	Verwachte respons		Gerealiseerde respons	
	aantal	%	aantal	%
0-11	1.608	15,8	1.720	17,6
12-17	1.610	15,9	1.313	13,5
18+	6.929	68,3	6.721	68,9
totaal	10.147	100,0	9.754	100,0

In tabel 4.3.5 is terug te zien dat voor de leeftijdscategorie 18+ het aandeel gerealiseerde respons (68,9%) nagenoeg overeenkomt met het vooraf verwachte aandeel respons binnen deze leeftijdscategorie (68,3%). Alleen voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar is het aandeel gerealiseerde respons lager dan het vooraf verwachte aandeel respons en voor de leeftijdscategorie 0-11 jaar juist hoger.

Voor de leeftijdscategorie 0-11 jaar is het aandeel gerealiseerde respons 1,8 procentpunten hoger dan het vooraf verwachte aandeel respons binnen deze leeftijdscategorie. Voor de leeftijdscategorie 12-17 jaar is het aandeel gerealiseerde respons 2,4 procentpunten lager dan het vooraf verwachte aandeel respons binnen deze leeftijdscategorie.

Gewogen respons naar steekproefportie

Tenslotte is na afloop van de complete waarneemstrategie voor een steekproefportie het gewogen responspercentage uitgerekend, waarbij het responspercentage wordt gecorrigeerd voor over- en ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in de steekproef ten opzichte van een proportioneel getrokken steekproef. Dit betekent dat het responspercentage mag worden gewogen naar insluitkans, omdat de steekproef niet evenredig is getrokken. Het gewicht van een steekproefpersoon is 1 gedeeld door de kans waarmee die persoon is geselecteerd in de steekproef. Op deze manier tellen personen met een grotere insluitkans minder zwaar mee dan personen met een kleinere insluitkans.

Tabel 4.3.6 geeft het resultaat voor alle steekproefporties, waarvoor in 2021 de volledige waarneemstrategie is doorlopen, aangevuld met de steekproefporties november en december 2020, waarvan de herbenaderingsporties doorliepen in 2021. In het gewogen responspercentage wordt voor LSM-A ook gecorrigeerd voor de toegepaste uitdunning. Er wordt in de tabel een gewogen responspercentage gegeven met en zonder correctie voor kaderfouten.

Tabel 4.3.6: gewogen respons naar steekproefportie, LSM-A 2021

	Steekproefportie													
	2020		2021											
	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
% gewogen respons (zonder correctie voor kaderfouten)	53,0	54,5	62,1	58,8	60,7	53,2	57,3	53,2	52,8	49,7	49,9	49,3	51,4	48,4
% gewogen respons (met correctie voor kaderfouten)	55,8	57,9	64,9	62,5	64,0	57,3	60,9	56,2	57,2	53,9	52,8	52,6	54,3	48,8

5. Bijlage I – Benaderingsstrategie

5.1 Benaderingsstrategie internetwaarneming

Respondenten ontvangen een aanschrijfbrief met het verzoek om de vragenlijst via internet in te vullen. In de brief zijn een inlogcode en een gebruikersnummer opgenomen. Daarnaast wordt in de brief ingegaan op het doel van het onderzoek en wordt aangekondigd dat mogelijk een telefonische of aan-huis benadering volgt als geen reactie wordt ontvangen van de respondent via internet. Bij deze brief wordt tevens een incentive in de vorm van een cadeaukaart ter waarde van 5 euro toegevoegd. De aanschrijfbrieven worden zo mogelijk op dinsdag verstuurd met 48/72-uurs niet-kritische post. Twee weken na de verzending van de aanschrijfbrief wordt een rappelbrief verstuurd naar degenen die op dat moment nog niet hebben gerespondeerd. Weer twee weken later gebeurt hetzelfde. Beide brieven worden zo mogelijk op dinsdag verstuurd met 48/72-uurs niet-kritische post. De verzenddatums van de brieven zijn zodanig gekozen, dat deze vlak voor het weekend op de mat vallen. Door feestdagen moet hier soms noodgedwongen van worden afgeweken.

5.2 Benaderingsstrategie telefonische waarneming

Voor steekproefporties die worden aangeboden aan de telefonische waarneming geldt een waarneemperiode van 15 werkdagen. Er wordt voorafgaand aan de telefonische herbenadering geen nieuwe brief gestuurd. Voor ieder steekproefelement worden drie contactpogingen gedaan, gespreid over de dagen van de waarneemperiode. Voor alle steekproefelementen vindt de eerste contactpoging plaats in de eerste week van de waarneemperiode. Per contactpoging worden drie belpogingen ondernomen, één in de ochtend, één in de middag en één in de avond.

5.3 Benaderingsstrategie aan-huis waarneming

De benaderingsstrategie die uitgevoerd wordt voor de aan-huis waarneming is analoog aan andere mixed-mode onderzoeken die eerder zijn uitgevoerd. In grote lijnen: er wordt geen aanschrijfbrief verstuurd voorafgaand aan deze benadering. In een maandportie worden alle steekproefadressen in de eerste helft van de betreffende maand ten minste één keer bezocht. Na zes vergeefse bezoeken wordt een adres niet meer benaderd, tenzij bij het zesde bezoek een harde afspraak is gemaakt voor een interview.